

3. Pravni tretman akcija na donosioca nakon stupanja na snagu Zakona o hartijama

PITANJE: Od Komisije je zatraženo mišljenje o načinu izvršavanja registracije akcija na donosioca nakon stupanja na snagu Zakona o hartijama od vrijednosti?

MIŠLJENJE: Komisija ukazuje da je odredbama člana 122. Zakona o hartijama od vrijednosti propisano da su emitenti hartija od vrijednosti koji sami vode knjige ili registre vlasnika hartija od vrijednosti koje su izdale ili su vođenje takvih knjiga povjerile drugima, kao i vlasnici hartija od vrijednosti na donosioca koje nisu upisane u odgovarajuće knjige ili registre, obvezni dostaviti Centralnoj Depozitarnoj Agenciji podatke koji se odnose na hartije od vrijednosti i njihove vlasnike, najkasnije 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Iz navedene zakonske odredbe proizilazi da su **i emitenti akcija** obavezni da Centralnoj Depozitarnoj Agenciji dostave podatke iz knjiga akcija koji se odnose na akcije i njihove vlasnike, najkasnije 90 dana od dana stupanja na snagu tog zakona – 04.01.2001. godine. Centralna Depozitarna Agencija unosi u Registar hartija od vrijednosti one podatke koje dostavi emitent kroz knjigu akcija. **Za zakonitost i pravnu valjanost upisa podataka u knjige akcija do njihovog upisa u registar kod Centralne Depozitarne Agencije odgovara emitent**, jer je on, po ranije važećim propisima bio obavezan da vodi knjigu akcija.

Što se tiče akcija na donosioca emitovanih u postupku transformacije i privatizacije, Komisija ukazuje da je odredbama člana 11. stav 3. Zakona o privatizaciji (stupio na snagu 01.03.1999. godine) propisano da će fondovi i preduzeća koja se privatizuju preduzeti potrebne radnje **da akcije fondova u tim preduzećima dobiju jednaka prava sa pravima ostalih akcionara**. Prema tome, Fond za razvoj Republike Crne Gore, Republički fond penzijskog i invalidskog osiguranja i Zavod za zapošljavanje, zajedno sa preduzećima – emitentima, trebalo je sve akcije na donosioca da pretvore u akcije na ime (ovo je urađeno za akcije preduzeća prodatih putem aukcije, jer je izmijenjen član 50. Uredbe o prodaji akcija i imovine preduzeća putem javne aukcije propisivanjem da akcije preduzeća prodate na ovaj način ne glase na donosioca, već na ime). Ukoliko taj postupak nije u potpunosti okončan, Fond za razvoj Republike Crne Gore, Republički fond penzijskog i invalidskog osiguranja i Zavod za zapošljavanje, zajedno sa preduzećima – emitentima, **trebalo bi da akcije na donosioca pretvore u akcije na ime prije predaje knjige akcija Centralnoj Depozitarnoj Agenciji**.

Što se tiče akcija na donosioca emitovanih u postupku **dokapitalizacije**, zakonska odredba znači obavezu njihovih vlasnika da svoje vlasništvo nad tim hartijama prijave emitentu koji će te promjene unijeti u knjigu akcija prije njenog dostavljanja Centralnoj Depozitarnoj Agenciji. Na osnovu toga emitent će upisati u knjigu akcija ime vlasnika akcije koja je do tada bila na donosioca.

Ako to vlasnik akcije na donosioca ne učini, a emitent nije u mogućnosti da ga identifikuje, on kroz knjigu akcija prijavljuje podatak o akciji na donosioca, koji će se identifikovati kod Centralne Depozitarne Agencije prilikom prve prodaje tih akcija. (*Mišljenje o sa 2. sjednice Komisije, 06. februar 2001.*)